

Студијски програм/студијски програми: Интегрисане академске студије денталне медицине

Назив предмета: Ортопедија вилица

Наставник: Ђорђе Д. Петровић, Предраг В. Вучинић, Стојан М. Ивић

Статус предмета: обавезан

Број ЕСПБ: 10

Услов: Општа радиологија; Гнатологија

Циљ предмета

Циљ наставе на предмету *Ортопедија вилица* је да студент, упознавши раст и развој вилица, схвати у ком добу развоја разни општи и локални фактори, као и стоматолошке интервенције (екстракције млечних и сталних зуба, пломбе и др.) могу довести до ортодонтских неправилности. Кроз сагледавање међусобне повезаности различитих општих и локалних обољења и стања са развојем органа за жвакање и лица, код студената се развија способност критичког мишљења и закључивања. Упознавање студената са извођењем свих неопходних поступака и мера за постављање комплетне дијагнозе ортодонтских аномалија; са планирањем лечења по фазама у складу са постављеном дијагнозом; општим принципима ортодонтске терапије и могућностима примене различитих типова ортодонтских апарата у зависности од узраста пацијента и психичке зрелости пацијента. Овладавање способношћу критичког повезивања различитих основних и допунских дијагностичких метода у циљу опспособљавања будућих лекара стоматолога за постављање правилне и правовремене дијагнозе са аспекта тријаже ортодонтских пацијената.

Сагледавање у ком добу развоја и на које начине се може најуспешније превентивно деловати на настанак дисгнатија, или да правилно индикује ортодонтску терапију којом ће се обезбедити боља функција орофоацијалног система као и лепши изглед лица, што ће допринети побољшању општег физичког и менталног здравља.

Исход предмета

Познавање нормалних процеса раста и развоја вилица и зуба; развој нормалне оклузије. Етиолошки фактори у настанку малоклузија. Морфолошка дијагноза као основа за планирање ортодонтског лечења (анализа положаја зуба, облика и величине вилица и оклузални налаза на студисјким моделима у сагитали, вертикали и трансверзали). Познавање основних карактеристика ортодонтских неправилности у сагитали, вертикали и трансверзали. Узимање анатомских отисака, изливање и израда радних и студијских модела. Анализа студијских модела уз помоћ прибора за гнатометријску анализу (разликовање млечних и сталних зуба, одређивање средине вилица, анализа положаја зуба, облика и развијености зубних лукова и анализа оклузалних односа). Израда ретенционих и активних жичаних елемената покретних ортодонтских апарата. Могућности превенције и примене интерцептивних мера ради спречавања настанка и погоршања ортодонтских неправилности. Основни принципи у лечењу ортодонтских неправилности. Терапијске могућности појединих врста ортодонтских апарата у односу на постављену дијагнозу. Узимање анатомских отисака. Постављање морфолошке и функционалне дијагнозе на основу клиничког прегледа. Постављање коначне дијагнозе након спроведених комплетних дијагностички поступака и налаза. Планирање ортодонтске терапије. Спровођење ортодонтске терапије различитим ортодонтским апаратима. Спровођење превентивних и интерцептивних мера. Интердисциплинарни приступ у лечењу тежих ортодонтских неправилности.

Садржај предмета

Теоријска настава

Дефиниција назива предмета, задаци и циљ ортопедије вилица. Психолошки и социјално-економски значај ортопедије вилица. Историјат развоја ортопедије вилица, први записи неправилности, записи ортодонтске терапије до Енгла и даље до терапије савремене ортопедије вилица. Пренатални развој главе и лица. Пренатални развој зуба. Постнатални развој главе, лица, вилица и зуба од рођења до ницања првих млечних зуба. Развој органа за жвакање од ницања првих млечних зуба до комплетирања млечног низа (до 2,5 године). Развој органа за жвакање у периоду млечног и раног мешовитог низа зуба (рана мешовита дентиција). Развој органа за жвакање у периоду касног мешовитог низа зуба (касна мешовита дентиција). Развој органа за жвакање у периоду сталног низа зуба (стална дентиција). Нормална оклузија- идеална оклузија и артикулација. Моторне функције- опште карактеристике мишића и њихова функција уопште, нормална функција дисања и њен утицај на развитак орофацијалног система. Нормална функција исхране- дојење и гутање и њихов утицај на развитак орофацијалне регије. Функција исхране- жвакање, типови жвакања и утицај на нормални развитак орофацијалног система. Функција говора са тежиштем на артикулацију гласова у усној дупљи и значај у развиту органа за жвакање. Карактеристике и значај отиска у ортопедији вилица. Значај и начин израде студијских модела. Инструменти за анализу студијских модела. Шварцова анализа студијских модела, тачке премеравања за ширину и висину вичних лукова, просечне вредности. Анализа положаја зуба у трансверзалном правцу у горњој и доњој вилицы, одређивање средине горње и доње вилице.

Анализа положаја зуба у сагиталном правцу у горњој и доњој вилици. Одређивање положаја зуба у вертикалном правцу, облик и висина непца. Анализе по Мојерсу и Болтону. Процена сагиталног односа вилица, терминологија оклузалног налаза. Значај и анализа интраоралних и екстраоралних Рo снимака у ортопедији вилица. Рендгенкраниометрија и рендгенкефалометрија. Анализа профилног Рo снимка главе по Шварцу и Штајнеру. Етиологија малоклузија, класификација малоклузија, биохемијске основе наслеђа, начини наслеђивања. Утицај наслеђа на орофацијалну регију. Општра обољења и поремећај ендокрине функције, њихов утицај на појаву малоклузија. Дефицитарна исхрана, конгениталне аномалије и њихов утицај на појаву малоклузија. Локална обољења, трауме – утицај на појаву малоклузија. Поремећене функције и штетне навике – утицај на појаву малоклузија. Хипердонција, хиподонција, макро и микродонција, перзистенција млечних зуба – утицај на појаву малоклузија. Неpravилности положаја зуба. Неpravилности броја и величине зуба. Неpravилности облика и структуре зуба. Неpravилности зубних лукова – тескоба, растреситост, облик и величина. Неpravилности I класе. Неpravилности II класе. Неpravилности III класе. Трансверзалне и вертикалне неправилности. Конгениталне аномалије – расцепи. Конгениталне аномалије – синдроми. Упознавање са ортодонтским картоном, вођење медицинске документације. Анамнеза (значај у ортопедији вилица) од рођења до момента испитивања; породична анамнеза. Статус презенс општи: телесна висина, телесна маса, деформитет костура и др. Статус презенс локалис: екстраорални, морфолошка анализа лица у мировању и оклузији. Функционално испитивање. Статус презенс локални – интраорални; опште карактеристике млечних и сталних зуба и низова зуба; облик, положај, величина језика ван функције; односи секутића у сагитали и вертикали, средине низова зуба. Превенција, интерцептивна ортодонција. Општа каузална терапија. Биолошки принципи померања зуба – одговор меких ткива на одговарајуће надражаје. Екстракциона терапија – систематска, компензаторна, компромисна. Активни покретни апарати – основни делови, улога лабијалног лука. Еластични жичани елементи – опруга, завртањ, гребен. Основни елементи функционалних апарата – моноблок, редуцирани активатори, вестибуларна плоча. Основни елементи функционалних апарата – бионатор по Балтерсу, регулатор функције по Френклу, пропулзор. Фиксни апарати – комбинација покретне и фиксне терапије. Терапија неправилности у доба мешовите и сталне дентиције у трансверзалном правцу. Терапија неправилности зуба и вилица у сагиталном правцу. Терапија неправилности зуба и вилица у вертикалном правцу. Ретенција постигнутих резултата лечења, хигијена усне дупље и апарата у току терапије. Интердисциплинарна сарадња – терапија

Практична настава

Узимање анатомских отисака, индивидуални загрижај у воску; изливање радног модела и израда постоља. Инструменти за извођење гнатометријске анализе. Еугната вилица (млечна, стална) са свим карактеристикама; одступање од нормалне оклузије у сва три правца- приказ карактеристичних случајева Разликовање зуба млечне и сталне дентиције. Одређивање денталног узраста. Анализа студијских модела- статус зуба, обележавање, бројно стање, врста и облик зуба. Одређивање средине горње вилице. Преношење медијане на доњу вилицу. Ртг спине менталис. Анализа симетричности или асиметричности положаја зуба, реконструкција. Шварцова анализа: премеравање горње и доње вилице, ширина и висина лука; SI просечне вредности. Компарација низа зуба у сагиталном, трансверзалном и вертикалном правцу горње и доње вилице. Одређивање загрижаја; класе по Енглу. Анализа расположивог простора у низу зуба (Мојерс, Болтон). Дијагностика оклузалног налаза (терминологија), опис. Постављање морфолошке дијагнозе и могући план терапије. Упознавање са механичким својствима жице и клештима која се користе у ортодонцији. Вежба савијања појединих облика од жице. Саставни делови и основне карактеристике појединих врста ортодонтских апарата. Савијање ретенционих и активних жичаних елемената ортодонтских апарата. Анамнеза. Општи и локални екстраорални клинички преглед (конституција тела, облици главе и лица, процена вертикалне и сагиталне естетике лица, биометријско поље). Интраорални клинички преглед, процена оклузалних односа, утврђивање денталног статуса и узраста. Функционална анализа (дисање, жвакање, гутање, говор, покрети ТМЗ-а, положај усана, утврђивање положаја физиолошког мировања и интероклузалног растојања). Анализа рендген снимака у ортодонцији (ортопантомограм, профилни телерендген главе, ртг шаке, систем паралаксе, нагрисни снимци). Тумачење дијагностичких налаза, постављање коначне дијагнозе и планирање терапије. Извођење коплетног дијагностичког поступка код пацијената са различитим ортодонтским неправилностима. Узимање отисака и индивидуалног загрижаја у воску, узимање анамнезе, утврђивање екстраоралног и интраоралног налаза. Функционална испитивања. Анализа студијских модела, анализа ртг снимака. Постављање коначне дијагнозе и планирање терапије. Предаја активног покретног апарата. Контролни прегледи и праћење напретка терапије пацијената. Пријем и обрада нових пацијената. Клиничко-функционално испитивање и анализа студијских модела и ртг снимака пацијената за функционалну терапију и постављање дијагнозе. План терапије и узимање конструкционог загрижаја. Предаја функционалног апарата (моноблок) новим пацијентима и контрола претходних пацијената. Обрада пацијента за лечење применом фиксних ортодонтских

апарата. Постављање фиксних апрата и праћење тока терапије. Вежба препознавања различитих ортодонтских неправилности у сагитали, трансверзали и вертикали; и могућности њиховог лечења. Упознавање са превентивним и интерцептивним мерама у различитом развојном добу (држачи простора, серијска екстракција, вежба шпатулом, миофункционалне вежбе, конфекцијске и индивидуалне вестибуларне плоче, миофункционални тренери). Индикације за интердисциплинарсну сарадњу у дијагностици и лечењу тежих деформитета лица и вилица (расцепи усне вилице и непца, прогеније, скелетно отворени загрижаји, готско непце, поремећаји говора). Консултације везане за обрађени програм. Провера знања.

Литература

Обавезна

1. Марковић М. Ортодонција. Ортодонтска секција Србије, Београд, 1982.
2. Марић Д, Вукић-Ђулафић Б. Практикум из ортодонције. Медицински факултет Нови Сад, Нови Сад, 1998.
3. Јакшић Н, Шћепан И, Глишић Б. Ортодонтска дијагностика – практикум. Београд, 2000.

Допунска

1. Марковић М. Биолошка природа ортодонције. Ортодонтска секција Србије, Београд, 1976.
2. Лаптер В. Ортодонтске направе: конструкција – намјена – дјеловање. Школска књига, Загреб, 1988.
3. Ortodonticija; W. R. Proffit, H. W. Fields, D. M. Sarver, Zagreb

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 60

Практична настава: 120

Методe извођења наставе Настава из предмета Ортопедија вилица се изводи у виду теоријских предавања и практичних вежби

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
предавања	15	писмени испит (елиминациони)	20
практична настава	15	практични испит (елиминациони)	20
колоквијум-и	-	усмени испит (елиминациони)	30
семинар-и	-		